

СУЧАСНИЙ СТАН СЕКТОРУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

В статті проводиться аналіз сучасного стану інформаційних технологій в Україні, як одного з ключових факторів економічного зростання та конкурентоспроможності національної економіки, на основі найбільш авторитетних міжнародних оцінок, що необхідно для розуміння ступеню та перспектив розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Ключові слова: *інформаційне суспільство, інформаційні технології, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, рейтинг країн, електронний уряд, інновації, макроекономічне середовище, конкурентоспроможність економіки.*

В статье проводится анализ современного состояния информационных технологий в Украине, как одного из ключевых факторов экономического роста и конкурентоспособности национальной экономики, на основании наиболее авторитетных международных оценок, что необходимо для понимания степени и перспектив развития информационного общества в Украине.

Ключевые слова: *информационное общество, информационные технологии, развитие информационно-коммуникационных технологий, рейтинг стран, электронное правительство, инновации, макроекономическая среда, конкурентоспособность экономики.*

Actual item analyzes the current situation of information technologies in Ukraine as one of the key factors of economic growth and competitiveness for the national

Збірник наукових праць

economic. This is based on the most authoritative international ratings. It is necessary to understand the degree and possibility of development of information society in Ukraine.

***Keywords:** the information society, information technology, development of information and communication technology, ranking of countries, e- government, the innovations, the macroeconomic environment , the competitiveness of the economic.*

Актуальність дослідження зумовлена тим, що в сучасному світі відбувся перехід від ресурсної економіки до інформаційної, коли основним ресурсом стала інформація. Великі масиви даних потребують певної переробки, для чого використовуються інформаційні технології. ІКТ – це і потужний інструмент впливу на розвиток держави й суспільства, і реальний сектор промисловості одночасно, а світовий досвід показує, що конкурентоспроможність національної економіки в цілому пов'язана з рівнем розвитку ІКТ. Зважаючи на вищесказане, чітке розуміння сучасних позицій України за рівнем розвитку ІКТ дає можливість розуміти шляхи поліпшення ситуації, точки та вектори докладання зусиль для побудави національного інформаційного суспільства та інтеграції у світове інформаційне суспільство, що, безсумнівно, дуже актуально.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить світова практика, підвищення показників розвитку інформаційних технологій в країні є комплексним завданням, вирішення якого потребує об'єднання зусиль уряду, підприємств та окремих громадян, тобто суспільства в цілому. Цьому питанню присвячені дослідження експертів Всесвітнього економічного форуму, ООН та інших світових організацій:

Хавієра Сала-і-Мартіна, Роберта Дж. Барро, Т. Дж. Ренкема, Патрісія Паскаль, М. Торсен, Джефрей Рой та багатьох інших. Цю думку поділяють і вітчизняні фахівці, такі як Семенченко А.І., Полумієнко С.К. Дубов Д.В., Жилиєв І.Б. та інші.

Концептуальні засади державної політики у сфері інформатизації, розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування України визначено, насамперед, в низці таких законодавчих актів як: закони України «Про основні засади розбудови інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» (2007 р.), «Про інформацію» (2011 р.), «Про Національну програму інформатизації» (1998 р.), «Про доступ до публічної інформації» (2011 р.), «Про захист персональних даних» (2011 р.), «Про адміністративні послуги» (2012 р.), «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» (1994 р.), «Про електронний документ та електронний документообіг» (2004 р.), «Про електронний цифровий підпис» (2004 р.), «Про захист персональних даних» (2011 р.) тощо.

Цими та іншими законодавчими актами визначено головна мета, принципи, основні завдання, шляхи розв'язання проблем, завдання та функції органів влади, механізми взаємодії їх між собою та суспільством, громадянами та бізнесом тощо. Основною метою державної інформаційної політики є: створення політико-правових, економічних, організаційних та матеріально-технічних умов для формування сучасної моделі державної інформаційної політики, підвищення ефективності використання усіх видів інформаційних ресурсів і управління елементами інформаційно-комунікаційної інфраструктури, державної підтримки виробництва і розповсюдження вітчизняної інформаційної продукції,

забезпечення розвитку та захисту вітчизняної інформаційної сфери.

Основними організаційно-правовими механізмами розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні є механізми розроблені в рамках наступних державних програм: національної програми інформатизації (з 1998 р.), державних цільових програм (з 2004 р.), розвитку інформаційного суспільства (з 2007 р.), електронного урядування (з 2010 р.), національного плану дій з реалізації програми президента України “Заможне суспільство, конкурентноспроможна економіка та ефективна держава ” (з 2011 р.), міжнародної ініціативи «Відкритий Уряд» (з 2012 р.), Стратегії співробітництва держав учасниць СНД в розбудові та розвитку інформаційного суспільства (з 2012 р), робочої групи координатора напряму реформ «Електронне урядування» (з 2013 р.).

Зазначена законодавча база має значну кількість невизначеностей та суперечностей. Це виражається, з одного боку, у невідповідно великій кількості норм і інститутів регулювання, значному адміністративному і податковому тиску, неприйнятно високій кількості зобов'язань, покладених на суб'єкти діяльності у цих сферах. Численні обмеження перешкоджають реалізації прав приватної власності та підприємницької ініціативи, тобто саме тих правових норм, що визначають зростання добробуту. Держава, займаючи провідну позицію в регулюванні відношень з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування, демонструє сьогодні низьку спроможність ефективно справлятися з прийнятими повноваженнями.

Нормативні положення законодавства, які дуже часто коригуються, виявляються ще більш суперечливими,

розмитими і неузгодженими з реальними потребами розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування, ніж правові норми, які діяли раніше. Деякі загальноекономічні і суспільно значущі правові акти розробляються і приймаються без урахування специфіки ІТ-діяльності. Це не тільки негативно впливає на розвиток інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування, але й породжує необхідність створення значного масиву відомчих (таких, що роз'яснюють, уточнюють тощо), недостатньо узгоджених між собою документів. У багатьох соціально-економічних і загальногромадянських нормативних документах інформатизаційний блок просто відсутній. Це відноситься навіть до тих правових актів, які безпосередньо впливають на розвиток інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування. Для вітчизняного законодавства характерний значний розрив у часі між ухваленням нормативно-правових актів і подальшою розробкою конкретних нормативів, процедур, механізмів їх реалізації [1].

Невирішені проблеми. ІКТ грають сьогодні провідну роль в розвитку інновацій, підвищенні продуктивності і конкурентоспроможності, стимулюють ділову активність, тим самим сприяючи підвищенню рівня життя людей. Звідси випливає тісний зв'язок між розвитком ІКТ і економічним благополуччям країни. Тому особливої актуальності набуває необхідність стимулювати широке використання потенціалу інформаційних технологій як державами, і організаціями, так і окремими громадянами.

Мета статті полягає у визначенні та аналізі основних показників розвитку інформаційних технологій в Україні, що дає можливість оцінити сучасний стан розвитку

інформаційного суспільства та необхідні заходи для його поліпшення.

Постановка завдання. Визначити та проаналізувати основні показники розвитку інформаційних технологій в Україні спираючись на дослідження фахових міжнародних організацій. Визначити структуру та зміст найважливіших показників, що стосуються рівня розвитку ІКТ. Вивчити динаміку зазначених показників. За цими критеріями порівняти Україну з іншими країнами. Зробити висновки щодо поліпшення ситуації.

Виклад основного матеріалу. Для кожної з країн притаманні власні ритм, темп та профіль розвитку сфери інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ), які є однією з галузей, що найбільш динамічно розвиваються у світі, в тому числі в Україні. Інформаційні технології все більше впливають як на економічне, так і на повсякденне життя людей. Досягнення стабільності економічного зростання та розвитку більшості галузей (енергетика, медицина, освіта, торгівля, фінансовий сектор, страхування), а також державного управління на всіх рівнях пов'язані з розвитком ІКТ.

Одночасно ІКТ – це потужний інструмент впливу на розвиток держави й суспільства і реальний сектор промисловості. Обчислювальна та комунікаційна техніка, телекомунікаційні мережі, бази і банки даних та знань, інформаційні технології, система інформаційно-аналітичних центрів різного рівня, виробництво технічних засобів інформатизації, системи науково-дослідних установ та підготовки висококваліфікованих фахівців є складовими національної інформаційної інфраструктури і основними чинниками, що забезпечують економічне піднесення. Як показує досвід інших країн, використання інформаційних технологій сприяє забезпеченню національних інтересів,

поліпшенню керованості економікою, розвитку наукоємних виробництв та високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя та подальшій демократизації суспільства. Національна інформаційна інфраструктура, створена з урахуванням світових тенденцій і досягнень, сприятиме рівноправній інтеграції України у світове співтовариство.

Найбільш комплексним вимірювачем конкурентоспроможності країн на сьогодні є **Глобальний індекс конкурентоспроможності** (ГІК, The Global Competitiveness Index), що визначається Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum) з 2004 року.

Цей показник узагальнює оцінки більш ніж 1300 незалежних експертів з різних країн і сфер діяльності та дані офіційної статистики країн. ГІК формується на основі розрахунку 12 підіндексів, згрупованих у три групи залежно від домінування факторів розвитку країн: базові умови розвитку, фактори-каталізатори або підвищувачі ефективності та фактори інновацій та розвитку (рис. 1).

ГІК оцінює здатність економік забезпечувати більш високу продуктивність бізнесу, і як наслідок, більш високі темпи економічного зростання й економічного добробуту нації.

ГІК оцінює здатність економік забезпечувати більш високу продуктивність бізнесу, і як наслідок, більш високі темпи економічного зростання й економічного добробуту нації.

Світовий досвід показує, що конкурентоспроможність національної економіки в цілому пов'язана з розвитком ІКТ. Зокрема, за даними Всесвітнього економічного форуму WEF, індекс конкурентоспроможності економіки держави має високий

рівень кореляції з індексом розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в країні [2].

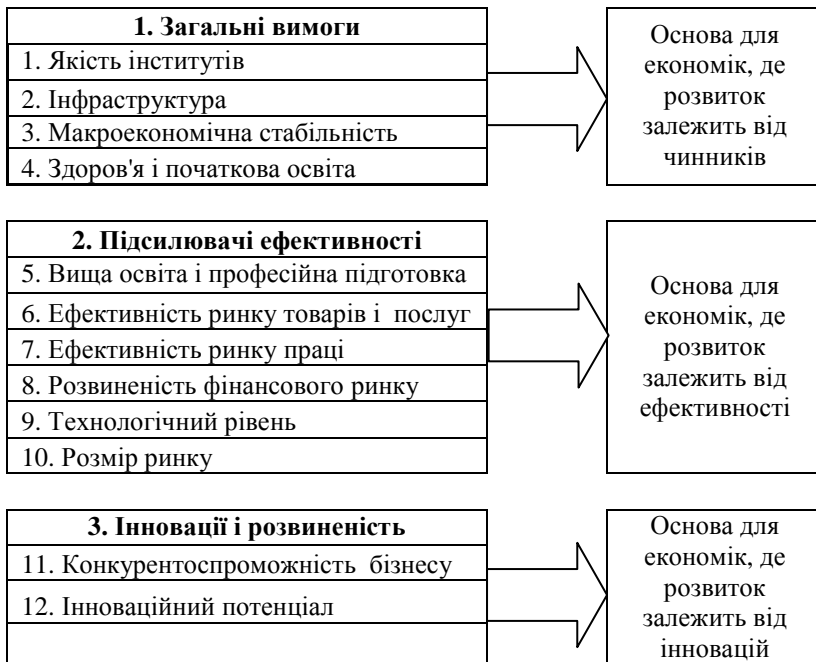

Рисунок 1. Складники конкурентоспроможності в індексі ГІК.

Україна у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності за 2012-2013 роки поліпшила свої позиції на дев'ять пунктів і зайняла 73 місце серед 144 країн світу, які досліджувалися (рис. 2). Незважаючи на те, що позиція України дещо підвищилась після падіння на 17 пунктів у 2009-2010 роках, 2013-ий рік повернув Україні рейтинг аутсайдера серед всіх країн - членів Євросоюзу та більшості країн СНД. За звітом Всесвітнього економічного форуму WEF в 2013-2014 роках Україна посіла 84 місце, втративши 11 позицій порівняно з минулим роком,

остаточно закріпивши за собою позицію європейського аутсайдера.

Рисунок 2. Зміна позиції України за Глобальним індексом конкурентоспроможності у 2001-2013 роках.

Значне погіршення за критеріями макроекономічного середовища, ефективності ринка праці, рівня технологічної готовності та інновацій спричинили таке істотне погіршення рейтингу (таблиця 1). Досить високі позиції досі залишаються за Україною лише за показниками розміру ринку та системи вищої та початкової освіти.

Падіння України у групі факторів розвитку та інноваційного потенціалу взагалі зумовлено втратою за складовою рівня розвитку бізнесу і 22 позицій за складовою інновацій. Індекс інноваційної ефективності характеризує створення спеціальних умов для сприяння інноваційній результативності. Складова інновацій, таким чином, більше не входить до переліку відносних конкурентних переваг нашої країни. На зниження цього рейтингу вплинуло погіршення його складових, зокрема: інноваційної спроможності, якості науково-дослідних інститутів, взаємозв'язку університетів з промисловістю у сфері досліджень і розвитку, низький рівень витрат

підприємств на наукові дослідження та розвиток, відсутність достатніх державних закупівель новітніх технологій і продукції.

Таблиця 1.

Порівняння деяких субіндексів Глобального індексу конкурентоспроможності України у 2012 та 2013 роках.

Показник, субіндекси ГІК	роки		зміна рейтингу
	2012	2013	
макроекономічне середовище	90	107	-17
ефективність ринку праці	62	84	-22
рівень технологічної готовності	81	94	-13
інновації	71	93	-22

Джерело: за матеріалами Всесвітнього економічного форуму. *The Global Competitiveness Report 2012-2013* [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.weforum.org.

Істотним для нашого дослідження є також падіння на 13 позицій рівня **технологічної готовності**. Цей показник акумулює проникнення та використання ІКТ. Падіння субіндексу спричинено зниженням рейтингу за показниками наявності нових технологій та їх трансферу, а також невисокої кількості користувачів широкосмугового Інтернету.

Нажаль вже не один рік Україна переходить від стадії розвитку, керованої базовими факторами (дешева сировина та некваліфікована робоча сила), до стадії, керованої ефективністю (ефективність ринків та інституцій, ефективність впровадження інноваційних ІКТ, тощо) [3]. Отже, необхідно стимулювати розробку, поширення та використання ІКТ у всіх сферах життєдіяльності з метою довготермінової конкурентоспроможності та зростання добробуту населення.

Аналіз ГІК України за останні роки показує, що позитивна динаміка ГІК за два передостанні роки відбулася переважно за рахунок росту за такими складовими, як «макроекономічне середовище», «інфраструктура», «ефективність ринку товарів» і «рівень розвитку бізнесу». Водночас в абсолютному вираженні позитивна динаміка спостерігалася в оцінках за всіма складовими конкурентоспроможності. Враховуючи вищезазначене та актуальну ситуацію, можна Істотнім для нашого дослідження є також падіння на 13 позицій рівня **технологічної готовності**. Цей показник акумулює проникнення та використання ІКТ. Падіння субіндексу спричинено зниженням рейтингу за показниками наявності нових технологій та їх трансферу, а також невисокої кількості користувачів широкопasmового Інтернету.

Нажаль вже не один рік Україна переходить від стадії розвитку, керованої базовими факторами (дешева сировина та некваліфікована робоча сила), до стадії, керованої ефективністю (ефективність ринків та інституцій, ефективність впровадження інноваційних ІКТ, тощо) [3]. Отже, необхідно стимулювати розробку, поширення та використання ІКТ у всіх сферах життєдіяльності з метою довготермінової конкурентоспроможності та зростання добробуту населення.

Аналіз ГІК України за останні роки показує, що позитивна динаміка ГІК за два передостанні роки відбулася переважно за рахунок росту за такими складовими, як «макроекономічне середовище», «інфраструктура», «ефективність ринку товарів» і «рівень розвитку бізнесу». Водночас в абсолютному вираженні позитивна динаміка спостерігалася в оцінках за всіма складовими конкурентоспроможності. Враховуючи вищезазначене та актуальну ситуацію, можна говорити, що зростання

говорити, що зростання.

позицій України мало екстенсивний, а не інтенсивний характер і було пов'язане передусім із посткризовою стабілізацією, а не зі зростанням продуктивності і підвищенням ефективності роботи інструментів ринкової економіки.

Отже при поточних темпах ІТ-розвитку в Україні відставання від інших країн буде не тільки зберігатися, а і зростати. Це говорить про недостатність заходів державної політики та розуміння важливості високих темпів розвитку інформаційного суспільства, тому стратегічним завданням для України на сучасному етапі має бути визначений пріоритетний розвиток ІКТ.

Окрім низького рівня глобальної конкурентоспроможності та, зокрема, технологічної готовності, Україна стала 81-ю за індексом **мережевої готовності** (Networked Readiness Index) серед 148 країн, що досліджувались. Цей комплексний показник характеризує рівень розвитку ІКТ в країні і вважається найповнішим і авторитетнішим джерелом міжнародної оцінки впливу ІКТ на конкурентоспроможність і добробут країни. Індекс мережевої готовності оприлюднюється з 2002 року Всесвітнім економічним форумом та міжнародною школою бізнесу INSEAD в межах щорічних доповідей про розвиток інформаційного суспільства в країнах світу. Для розрахунку індексу використовують дані національних міністерств ІКТ, регламентарних органів електрозв'язку і національних статистичних управлінь. Індекс вимірює рівень розвитку ІКТ за 53-ма параметрами, що об'єднані в чотири основні групи:

1. Наявність умов для розвитку ІКТ.
2. Готовність громадян, бізнесу і державних органів до використання ІКТ.

3. Рівень використання ІКТ в суспільному, комерційному і державному секторах.

4. Наслідки, які ІКТ призводить в економіці та суспільстві [4].

Структуру індексу наведено на рисунку 3.

Індекс мережевої готовності			
Середовище	Готовність	Використання	Вплив
Політичне та регуляторне	Інфраструктура та цифровий контент	Індивідуальне	Економічний
		Бізнес	
Бізнесу та інновацій	Доступність	Державне	Соціальний
	Навички населення		

Рисунок 3. Структура індексу мережевої готовності.

Автори дослідження ще раз підкреслюють тісний зв'язок між розвитком ІКТ і економічним благополуччям, оскільки ІКТ грають сьогодні провідну роль в розвитку інновацій, підвищенні продуктивності і конкурентоспроможності, стимулюють ділову активність, тим самим сприяючи підвищенню рівня життя людей.

Динаміку позиції України та показника індексу мережевої готовності наведено в таблиці 2. В дужках зазначено кількість країн, що досліджувались.

Низький рейтинг України, практично незмінний з 2007 року, свідчить про недостатнє використання потенціалу інформаційних технологій і державаою, і організаціями, і громадянами. Він хапрактеризує повільне і недосконале проникнення і використання переваг новітніх ІКТ в першу чергу в щоденній діяльності і виробничих процесах з метою поширення і підвищення ефективності інновацій за для підвищення власної продуктивності.

Таблиця 2.

Динаміка позиції та значення індексу мережевої готовності України 2007-2014 роки.

2014		2013		2012		2011	
позиція	індекс	позиція	індекс	позиція	індекс	позиція	індекс
81 (148)	3,87	73 (144)	3,87	75 (142)	3,85	90 (138)	3,53

2010		2009		2008		2007	
позиція	індекс	позиція	індекс	позиція	індекс	позиція	індекс
82 (133)	3,53	62 (134)	3,88	70 (127)	3,69	75 (122)	3,46

Джерело: за матеріалами Всесвітнього економічного форуму. *The Global Information Technology Report 2007-2014*. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.weforum.org

Фахівці Всесвітнього економічного форуму WEF відзначають, що уряд України не має чіткого плану впровадження і використання ІКТ для підвищення конкурентоспроможності країни. Відсутність упевненості в захисті своїх прав і капіталовкладень, корупція і «зарегульованість» багатьох процесів (зокрема під час відкриття бізнесу), а також нестабільність українського ринку, відлякують інвесторів, які могли б розповсюдити в країні кращі практики з розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Погіршення позиції України на фоні практично незмінного рейтингу свідчить, що інші країни таки зуміли покращити свої позиції при не зважаючи на ті самі умови всесвітньої фінансово-економічної кризи. Стабільно позитивну динаміку демонструють Росія, Казахстан та Азербайджан [5].

Системне застосування ІКТ з метою підвищення ефективності роботи державних інституцій дістало назву «електронний уряд». Комплексний показник **Індекс розвитку електронного уряду** (United Nations Global E-government Development Index) публікується раз в два роки Департаментом по економічних і соціальних питаннях ООН з 2001 року. Він оцінює готовність і можливості національних державних структур до використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для надання громадянам державних послуг. Індекс акумулює дані про рівень розвитку електронного уряду в країні та оцінку тенденцій у використанні ІКТ державними установами за трьома основними складовими, що характеризують стан людського капіталу, ІКТ-інфраструктурі та веб-присутності органів державної влади. Перші два ґрунтуються на офіційних статистичних даних, а останній визначається за результатами обстеження веб-сайтів уряду і п'яти міністерств - фінансів, охорони здоров'я, освіти, праці, соціального забезпечення. Веб-сайти оцінюються з точки зору інформаційного наповнення, функціональності, а також їх використання для надання державних послуг в електронній формі.

За Індексом розвитку електронного уряду Україна в звіті 2011-2012 опинилася на 68 сходинці серед 190 країн, продемонструвавши негативну тенденцію в порівнянні з показником 2010 року – 54 місце серед 184 країн [6]. Вказана динаміка характкризує відповідні зусилля нашої держави на шляху побудови інформаційного суспільства. А, наприклад, місце Росії в рейтингу країн за цим індексом входить до числа контрольних показників Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Російській Федерації і державної програми «Інформаційне суспільство (2011-2020 років)» так само як і індекс

мережевої готовності та індекс розвитку ІКТ [7].

Спеціалізований підрозділ ООН в області ІКТ Міжнародний Союз Електрозв'язку (International Telecommunication Union, ITU (МСЕ)) згідно зі звітом «Вимірювання інформаційного суспільства» видавництва 2013 поліпшив рейтинг України в 2012 році (табл. 3). За **індексом розвитку ІКТ (ІДІ)** Україна посіла 68 місце, покращивши свою позицію на один пункт в порівнянні з 2011 роком. Було досліджено 157 країн. Різниця склала +0.26 балів.

Таблиця 3.

Індекс ІДІ розвитку ІКТ деяких країн.

Країна	2012		2011		2010		2008	
	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс	Рейтинг	Індекс
Республіка Корея	1	8,57	1	8,56	1	8,40	1	7,80
Швеція	2	8,45	2	8,34	2	8,23	2	7,53
Ісландія	3	8,36	4	8,17	3	8,06	7	7,12
Данія	4	8,35	3	8,29	4	7,97	3	7,46
Фінляндія	5	8,24	5	8,04	5	7,87	12	6,92
Норвегія	6	8,13	13	7,52	11	7,60	8	7,12
Нідерланди	7	8,00	6	7,82	9	7,61	5	7,30
Велика Британія	8	7,98	9	7,75	10	7,60	10	7,03
Люксембург	9	7,93	7	7,76	7	7,78	4	7,34
Гонконг	10	7,92	11	7,68	6	7,79	6	7,14

Збірник наукових праць

Австралія	1 1	7,90	2 1	7,05	1 6	7,17	2 1	6,41
Японія	1 2	7,82	8	7,76	1 3	7,42	1 1	7,01
Швейцарія	1 3	7,78	1 0	7,68	8	7,67	9	7,06
Макао	1 4	7,65	1 4	7,51	2 1	6,84	2 7	5,84
Сингапур	1 5	7,65	1 2	7,66	1 9	7,08	1 5	6,71
США	1 7	7,53	1 5	7,48	1 7	7,09	1 7	6,55
Росія	4 0	6,19	3 8	6,00	4 7	5,38	4 9	4,42
Білорусь	4 1	6,11	4 6	5,57	5 2	5,01	5 8	3,93
Україна	6 8	4,64	6 7	4,40	6 2	4,34	5 9	3,83
Турція	6 9	4,64	6 9	4,38	5 9	4,42	6 0	3,81
Грузія	7 1	4,59	7 3	4,20	7 7	3,65	8 5	2,96

Джерело: за матеріалами Міжнародного Союзу Електрозв'язку. "Measuring the Information Society 2013"

МСЕ – офіційне джерело глобальних статистичних даних з розвитку ІКТ в світі. Наразі організація налічує 191 країну.

Починаючи з 2007 року МСЕ визначає основні зміни в області, ціни на послуги ІКТ та їх прийнятність. Основним показником звіту є індекс розвитку ІКТ (IDI). Він обчислюється з урахуванням даних, що характеризують інфраструктуру і впровадження ІКТ і включають 11 показників: проникнення фіксованого телефонного зв'язку, мобільного стільникового зв'язку та Інтернету (у тому числі широкосмугового), доступ до комп'ютерів та Інтернету домогосподарств, рівень

грамотності дорослого населення і залучення до освіти молоді та ін. IDI призначений для моніторингу і порівняння розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в різних країнах. Основною метою IDI є вимір рівня і змін розвитку ІКТ в країнах порівняно з іншими, прогресу в розвитку ІКТ, цифрового розриву, тобто відмінностей між країнами з різними рівнями розвитку ІКТ. IDI складається з трьох субіндексів: субіндекса доступності ІКТ, субіндекса використання ІКТ і субіндекса практичних навичок, кожен з яких відображає різні аспекти і компоненти процесу розвитку ІКТ.

Директор бюро розвитку електрозв'язку, коментуючи результати звіту, оприлюднив наступні дані. За останній рік до онлайн-світу приєдналися більше ніж 250 млн. чоловік, і до кінця 2013 року користуватися інтернетом будуть майже 40% населення Землі. Основна увага приділяється мобільному зв'язку. Технології і послуги мобільного зв'язку залишаються основною рушійною силою інформаційного суспільства, а кількість контрактів на мобільний широкосмуговий зв'язок наближається до 2 мільярдів. Мережі мобільного широкосмугового зв'язку дають можливість більшому числу людей приєднатися до високошвидкісних мереж і користуватися зростаючою кількістю додатків і послуг. Враховуючи, що швидкості в мережах як стаціонарного, так і мобільного широкосмугового зв'язку продовжують зростати, ціни на послуги знижуються і ІКТ стають доступнішими в ціновому відношенні: за чотири роки ціни на мобільний зв'язок впали на 82 %. [8].

Аналіз індексу IDI показує, що Республіка Корея, та Швеція є лідерами з точки зору розвитку ІКТ. Не на багато відстають від лідерів інші країни Північні Європи: Ісландія, Данія, Фінляндія, Норвегія, Нідерланди,

Люксембург, Великобританія. Високий рейтинг у Гонконга. З огляду на дані попередніх років можна зазначити, що країни з високим рівнем розвитку ІКТ (перші 30 країн рейтингу) можуть незначно змінювати показники, поступаючись одна одній, але не змінюють своїх загальномісних позицій.

Таблиця 4.

Зміна середнього значення індексу розвитку ІКТ 2011–2012pp

Групи країн	середнє арифметичне значення IDI		зміна середнього значення IDI
	2012	2011	
Світ	4,35	4,15	0,20
Розвинені країни	6,78	6,55	0,23
Країни, що розвиваються	3,44	3,25	0,19
Україна	4,64	4,38	0,26

Джерело: за матеріалами Міжнародного Союзу Електрозв'язку. "Measuring the Information Society 2013"

Як видно з таблиці 4, за період 2011–2012 значення IDI всіх країн, що досліджувалися, зросли, тобто поліпшення позиції України носить «природній» характер, і, нажаль, не було зумовлене ефективною та цілеспрямованою політикою держави у побудові інформаційного суспільства.

Висновки. З огляду на вищесказане можна стверджувати, що при поточних темпах ІТ-розвитку в Україні відставання від інших країн буде не тільки зберігатися, а і зростати. Це говорить, перш за все, про недостатність заходів державної політики та розуміння важливості високих темпів розвитку інформаційного суспільства, тому стратегічним завданням для України на

сучасному етапі має бути визначений пріоритетний розвиток ІКТ.

Низькі позиції України у всіх авторитетних рейтингах, що оцінюють стан розвитку ІКТ в країні, свідчить про недостатнє використання потенціалу інформаційних технологій і державами, і організаціями, і громадянами. Він хапрактеризує повільне і недосконале проникнення і використання переваг новітніх ІКТ в щоденну діяльність і виробничі процеси. Така ситуація виникає, в тому числі, і завдяки різниці розветку ІКТ в регіонах країни. З метою поширення і підвищення ефективності впровадження та трансферу ІКТ необхідно вживати державних заходів щодо подолання цих розбіжностей шляхом удосконалення ІКТ інфраструктури по всій країні.

Як вже зазначалося, великої роботи потребує нормативна та правова база. Держава, займаючи провідну позицію в регулюванні відношень з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування, демонструє сьогодні низьку спроможність ефективно справлятися з прийнятими повноваженнями.

Список використаних джерел.

1. Доповідь про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2013 рік. Група виконавців. Керівник проекту – Семенченко А.І. Редагування та складання документу - Семенченко А.І., Полумієнко С.К. Київ 2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nc.gov.ua/menu/publications/materials/>
2. Robert J. Barro & Xavier Sala-i-Martin. "Economic Growth, 2nd Edition," MIT Press Books, The MIT Press, 2003, 672pp.
3. World Economic Forum, The Global Competitiveness Competitiveness Report 2013–2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf
4. World Economic Forum, The Global Information Technology Report

70 *Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем*

Збірник наукових праць

2014. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.weforum.org/gitr ;
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalInformationTechnology_Report_2014.pdf,

5. Україна в мире. Обзор международных индексов 2013. Фонд эффективное управление. Официальный сайт Фонда: www.feg.org.ua. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/docs/ukraine_inthe_world_2013_rus_web.pdf
6. United Nations E-Government Survey 2012. E-Government for the People. Printed at the United Nations, February 2012, New York, 144pp.
7. Государственная программа Российской Федерации "Информационное общество (2011-2020 годы)", Паспорт государственной программы Российской Федерации "Информационное общество (2011-2020 годы)", текст распоряжения опубликован в "Собрании законодательства РФ", 15.11.2010, N 46, ст. 6026.
8. International Telecommunication Union "Measuring the Information Society 2013", Geneva, Switzerland, 233pp.

УДК 519.95

О.В. Веренич, Т.П. Подчасова

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті проаналізовано сутність світової трансформаційної економіки та специфіка трансформаційних перетворень в Україні. Підкреслено, що однією з основ економічного зростання України має стати розробка інфраструктурних проектів та програм, які являють собою комплекси взаємопов'язаних обслуговуючих структур, що забезпечують основу функціонування системи. Проаналізовано суттєвий вплив специфіки трансформаційної економіки (як такої, що створює турбулентне зовнішнє середовище) на розробку